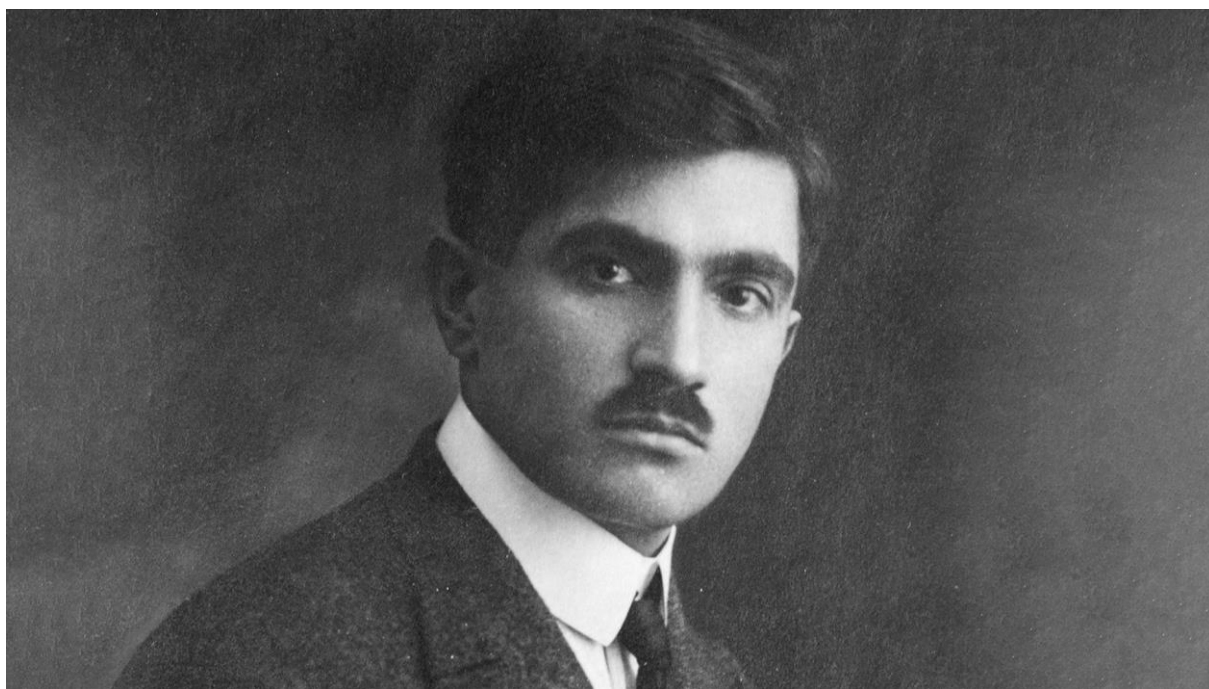

SLOVENŠČINA, 5. razred

UČNA TEMA: Grivarjevi otroci – France Bevk

POTEK URE

Danes bomo spoznali pisatelja Franceta Bevka in njegovo pripoved *Grivarjevi otroci*. Pogovarjali se bomo o tem, kako so nekoč živeli otroci, kako živimo danes in kaj nam pomeni sreča, delo ter odgovornost.

France Bevk je bil slovenski pisatelj, rojen leta 1890 v Zakojci pri Cerknem. Že kot otrok je bil zelo radoveden in je rad bral knjige, čeprav jih takrat ni bilo veliko. Knjige si je izposojal, kjer je le mogel, in že zgodaj začel pisati svoje zgodbe. V svojih delih je

najraje opisoval preproste ljudi – kmete, pastirje, delavce in otroke, ki so morali veliko pomagati doma. Skozi njihove zgodbe je želel pokazati, da so poštenost, pogum in pomoč drugim najpomembnejše vrednote.

Bevk je živel v času, ko Primorska še ni bila del Slovenije, zato so njegove slovenske knjige pogosto prepovedovali. Zaradi svojega pisanja je moral celo v zapor, vendar se ni nikoli odpovedal slovenščini.

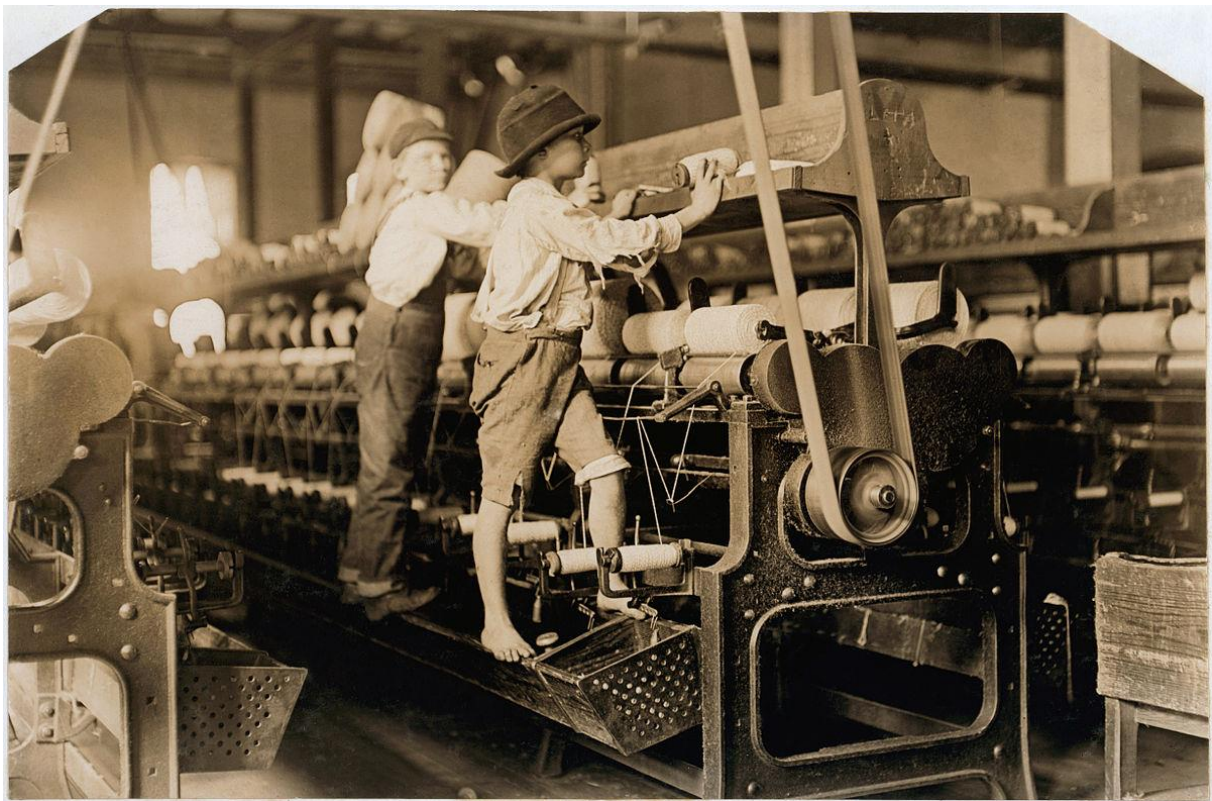
Bil je zelo ustvarjalen – napisal je več kot sto petdeset del, med katerimi so najbolj znana *Grivarjevi otroci*, *Pestrna*, *Lukec in njegov škorec*, *Kaplan Martin Čedermac* in *Tatič*.

Njegove zgodbe bralce učijo sočutja, poguma in ljubezni do domovine.

Poleg pisanja je France Bevk opravljal tudi druge poklice. Bil je učitelj, sodeloval je pri časopisih in po drugi svetovni vojni postal celo župan Nove Gorice.

Ljudje so ga imeli zelo radi, saj je bil preprost, pošten in predan slovenskemu jeziku ter narodu. Umrl je leta 1970.

Pozorno opazujmo, kako so bili oblečeni, s čim so se igrali in pri katerih opravilih so pomagali odraslim.

Kako je bilo živeti takrat, ko še ni bilo računalnikov, televizije, elektrike in avtomobilov?

Prisluhnimo, kako je potekal dan desetletnega otroka v času Franceta Bevka – kako je hodil v šolo, pazil mlajše otroke, pomagal pri delu na kmetiji in se igral zunaj.

GRIVARJEVI OTROCI

France Bevk

Pastirček in pestrna sta hodila spredaj in nosila veliki culi. Tona jima je hotela pomagati, a nista pustila. Bosta že sama. Po poti so le malo govorili.

Prišli so na obronek, od koder se je videlo k Smrekarju in Čemažarju. Hiši – ena bela, druga temna – sta jima mežikali iz daljave.

»Zdaj se bova pa midva vrnila,« je rekla Tona. »Dovolj daleč sva vaju spremila.«

Tinče in Mretka sta se ustavila in se ozrla.

»Saj bosta znala, ne? Ko prideta do križpotja, pojdi ti, Tinče, na desno, a ti, Mretka, na levo! Ne moreta zgrešiti.«

Prikimala sta, da že vesta. Tinče je bil že trikrat pri Čemažarju.

Tudi Mretka je že bila pri Smrekarju. Spregovoriti nista mogla.

»Pridna bodita!« je rekla Tona z ganjenim glasom. »Zdaj pa hodita! Zbogom!«

Okrenila sta se in odšla. Ako bi bila le za trenutek stala na mestu, bi bila zajokala. Ne le onadva, tudi Tona. In nazadnje še Blaže.

Bila sta že precej daleč, ko sta se oba hkrati ozrla. Teta in Blaže sta še vedno stala na mestu. Tinče jima je pomahal z roko.

SLOVARČEK

senožet – travnik, zlasti v hribovitem svetu

pestrna – pestunja

»Kaj je, Tinče?« je vprašala Tona.

»Da Blaže ne vrže ure na tla!«

»Nič se ne boj! Bom že jaz pazila.«

In sta zopet šla dalje. Znova sta se ozrla, tedaj ni bilo na griču več Tone ne Blažeta. Spogledala sta se.

Zagrnil ju je gozd. Nad njima so se bočile svetlozelene veje, skozi katere so prodirali sončni žarki. Hlad in senca, vonj po gnijočem listju in po mahu. V vrhovih so pele ptice. Med debli je letal metulj, kakor da se je izgubil.

Steze je bilo konec. Stopila sta na kolovoz, ki je vodil iz oddaljene senožeti. Po njem sta hodila vštric. Molčala sta. Le zdaj pa zdaj sta se bežno spogledala in se grenko nasmehnila. Tako zelo rada se še nikoli nista imela kot v tistem trenutku. Mretka je od srčne tesnobe stežka zadrževala solze. Zgrabila je brata za roko in jo trdo držala.

»Ali se od Čemažarja vidi k Smrekarju?« ga je vprašala.

»Seveda se vidi.«

»Tudi s pašnika?«

»Tudi. Zakaj vprašuješ?«

»Le tako,« so Mretki krčevito zatrepetale ustnice. »Ako me boš videl pred hišo, ali mi boš pomahal?«

»Bom. Zavriskal bom.«

Mretka se je toplo nasmehnila.

Potem sta zopet molčala. Noge so jima šumele v suhem listju, ki je ležalo na poti.

Dospela sta do križpotja v grapi. Od ondod sta videla le gozd in kos neba. Ena pot je vodila k Čemažarju, a druga k Smrekarju. Morala sta se ločiti. Ustavila sta se in se zopet spogledala. Mretki je zatrepetala brada.

»Tod prideš naravnost k Smrekarju,« je dejal Tinče in pokazal na kolovoz.

Da, ona že ve. To je ni skrbelo. Bratu bi bila rada segla v roko, kot je videla odrasle. Pa je tako naglo odšel, da tega ni utegnila.

»Tinče!« ga je poklicala.

»Kaj je?«

»Ali ... me prideš kdaj obiskat?«

»Bom, ako me bodo pustili.«

Deček je stopal dalje. Za njim je bilo vse tiho, zopet se je ozrl. Mretka je še vedno stala na križpotju. Na levici ji je visela cula, a desnico je imela na obrazu. Jokala je.

Tinče je šel dalje. Tudi njemu je bilo težko. Ni se več ozrl. Dospel je do brvi. Preden je stopil čez vodo, se je zopet ogledal.

Mretka je hodila po klancu med grmovjem. Počasi, zelo počasi.

Tinče je stopil čez brv. Da bi premagal tesnobo, je zažvižgal.

Zaprimo oči in razmislimo, kako smo se počutili ob poslušanju odlomka.

Pogovorimo se o neznanih besedah in jih razložimo na primerih.

Kakšno je naše življenje v primerjavi s časom, ki ga opisuje dogodek? Je bilo lepše takrat ali je lepše sedaj? Utemeljimo.

Kaj nas v zgodbi najbolj preseneti in kaj nam *Grivarjevi otroci* sporočajo danes?

Prebrana zgodba je realistična pripoved.

To pomeni, da gre za zgodbo, ki prikazuje življenje takšno, kot je bilo v resnici, z resničnimi ljudmi in vsakodnevnimi težavami.

Kako bi bilo, če bi moral ves teden paziti sosedovega malčka?

Svoja razmišljanja zapiši v zvezek.

Nekaj zapisov preberemo.

